

*A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana,
alkalmazása a gyakorlatban*

„Beszélj a lényegesről, írd a lényegeset, cselekedj lényegesen” Márai Sándor

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

Bevezetés

1. Fogalmi meghatározás

- 1.1 A könyvvizsgálati standardok megközelítése
- 1.2 Magyarországon hatályos jogi keretek
- 1.3 Közepes és kishitelintézetek jellemzői
- 1.4 Szövetkezeti hitelintézetek jellemzői

2. A hitelintézetek könyvvizsgálatának célja

3. A hitelintézetek könyvvizsgálatának folyamata

- 3.1 A megbízás elfogadásának feltételei
- 3.2 Tervezés
- 3.3 A könyvvizsgálati bizonyítékok megszerzése
- 3.4 Áttekintés, az eredmények értékelése
- 3.5 Jelentéskészítés
- 3.6 Összegzés

4. A könyvvizsgálati eljárások végrehajtása, ütemezése

5. Ismétlődő megbízások

6. A Felügyelet és a könyvvizsgáló kapcsolata

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

1.2 Magyarországon hatályos jogi keretek

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. Törvény (továbbiakban Hpt.)

- **A hitelintézet az a pénzügyi intézmény, amely a pénzügyi szolgáltatások közül legalább betétet gyűjt, vagy más visszafizetendő pénzeszközt fogad el a nyilvánosságtól, valamint hitelt és pénzkölcsönt nyújt.**
- **Kizárólagos tevékenység(betétgyűjtés, pénzforgalmi szolgáltatás, készpénz-helyettesítő eszköz kibocsátás,pénzváltás)**
- **működési forma (bank, szakosított hitelintézet, szövetkezeti hitelintézet**
- **jegyzett tőke (kettőmilliárd, külön törvény,250 millió, dotációs tőke kettőmilliárd)**
- **tulajdonosi jogok, (szövetkezeti hitelintézetek esetében egy tulajdonosnak sem a közvetlen és közvetett tulajdoni hányada, sem az általa gyakorolt szavazati jog mértéke nem lehet több tizenöt százaléknál)**
- **prudens működés feltételei (számviteli rend, nyilvántartási rend, belső szabályzat, személyi és tárgyi feltételek, informatikai, műszaki biztonsági)**

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

2013. évi CXXXV. törvény, a szervezetek integrációjáról és egyes gazdasági tárgyú jogszabályok módosításáról

A Takarékbank Zrt. a szervezeti hitelintézetek integrációjának központi bankja;

- a szervezeti hitelintézetekre kötelező szabályzatot fogad el
- a kockázatkezelés részletes szabályairól, ide értve a hitelengedélyezés, kockázati monitoring, betételhelyezés, készpénzgazdálkodás és befektetési politika, a minősítés és az értékvesztés szabályait valamint a jogszabályokon és egyéb kötelező szabályokon felüli addicionális egyedi tőkekövetelményekre vonatkozó szabályokat;
- a követendő üzletpolitikáról;
- a közös marketing folytatásáról;
- az egységes informatikai rendszer kialakításáról.

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

1.3 Közepes és kishitelintézetek jellemzői

- amennyiben nagyszámú tulajdonossal működik, a tulajdonosi döntések formálisak, ebből következően
- a vezetés erősen személyhez kötött, sokszor egy személy kezében koncentrálódik
- viszonylag kisszámú termék forgalmazása, más bank termékeinek forgalmazásával kiegészítve, és az azokban rejlő kockázatok felvállalása
- alacsony tőkeellátottság, alacsony szavatoló tőke ebből eredően jól behatárolható kis- és középvállalkozói és lakossági ügyfélkör
- korlátozott belső ellenőrzések, ami szélsőséges esetekben abban is megnyilvánulhat, hogy a szervezeti felépítésben elfoglalt helye szerint független belső ellenőr, valójában erős vezetői befolyás alatt áll.
- 600 milliárd Ft mérleg-főösszeget el nem érő hitelintézeteket

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

1.4 Szövetkezeti hitelintézetek jellemzői a könyvvizsgálati kockázatot növelő szempontok

- nincs tényleges tulajdonos
- felügyelő bizottság korlátozott működése
- belső ellenőrzés felkészültsége
- kevésszámú saját termék
- a hitelezési döntések több szubjektív elemet tartalmazhatnak
- általában földrajzilag egy régióban tevékenykednek
- kapcsolt vállalkozások működése nem jellemző

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

Közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának folyamata a módszertani útmutató alkalmazásában

A megbízási elfogadásának feltételei

Tervezés

- kockázatbecslési eljárások
  - A hitelintézet és környezetének megismerése
  - A hitelintézet belső kontrollja
- lényegesség meghatározása
- lényeges hibás állítások kockázatának felmérése **pénzügyi kimutatások és állítások szintjén**, valamint az azokra adott válaszok meghatározása
- könyvvizsgálati eljárások jellegének, ütemének és terjedelmének tervezése
- az elvégzendő munka összehangolása

Könyvvizsgálói bizonyítékok megszerzése

- alapvető vizsgálati eljárások elvégzése (elemző felülvizsgálat, szemrevételezés, információk bekérése és visszaigazolás)

Áttekintés, az eredmények értékelése

Jelentéskészítés

Összegzés

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

Különleges könyvvizsgálati megfontolások indokoltak a hitelintézetek esetében, mert

- az ügyletekkel kapcsolatos kockázatok sajátos természettel bírnak
- rövid idő alatt jelentős hitelkockázatokat eredményezhet
- az ügyleteket feldolgozó számítógépes rendszer erős függőséget jelent
- a különböző törvényi szabályozások hatással lehetnek a működésére
- folyamatosan új termékek és szolgáltatások jelennek meg, amelyek nem szükségszerűen vannak összhangban a számviteli elvek és a könyvvizsgálói standardok fejlődésével

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.1 A megbízás elfogadásának feltételei

A könyvvizsgálónak mérlegelnie kell, hogy

- a) megfelel-e azoknak a jogszabályi előírásoknak, amelyeket a hitelintézetek könyvvizsgálóival szemben támasztanak a vonatkozó jogszabályok,
- b) ismeri-e azokat a speciális számviteli elveket, jogszabályi követelményeket, szakmai iránymutatásokat, amelyeket a hitelintézetek alkalmaznak

A Megbízási szerződés változott!!

Vezetés felelőssége szakasz!!

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

a) A hitelintézetek könyvvizsgálóival szemben támasztott jogszabályi előírások;

Csak akkor adható az érvényes könyvvizsgálói **engedéllyel rendelkező**, bejegyzett könyvvizsgáló (könyvvizsgálói társaság) részére megbízás, ha

- a könyvvizsgáló (könyvvizsgálói társaság) pénzügyi intézményi **minősítéssel** rendelkezik,
- a könyvvizsgáló **nem rendelkezik** a hitelintézetben közvetlen vagy közvetett **tulajdonnal**,
- a könyvvizsgálónak **nincs a hitelintézettel** szemben fennálló **kölcsöntartozása**, valamint
- a **befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonos** a könyvvizsgáló cégben **közvetlen vagy közvetett tulajdonnal nem** rendelkezik.

További előírásokat tartalmaz a Hpt. 133.§ a természetes személy könyvvizsgáló és a könyvvizsgáló társaságok **függetlenségére** és az **összeférhetetlenségére** vonatkozóan

A megbízás elfogadásának dokumentálási követelményei

- **II/A1** Megbízás elfogadása, meghosszabbítása, **II/A2** Megbízási szerződés, **II/A3** Elfogadó nyilatkozat,

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.2 Tervezés

A tervnek különösen az alábbiakat kell magában foglalnia:

- **elegendő ismeret szerzése a hitelintézet tevékenységéről, valamint a számviteli és belső kontrollrendszerek kellő megismerése;**
- **a könyvvizsgálati kockázat szintjének becslése;**
eredendő, ellenőrzési, feltárási kockázat
- **az elvégzendő könyvvizsgálati eljárások jellegének, ütemezésének és terjedelmének meghatározása és a vizsgálati program elkészítése;**
- **a vállalkozás folytatása elvének mérlegelése**
- **Külső szakértők bevonása**
- **Logisztikai kérdések**

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

Milyen tartalommal készüljön a könyvvizsgálati stratégia és az átfogó terv?

3.2.1. A könyvvizsgálati stratégia tartalma:

- A megbízás hatóköre, alkalmazandó beszámoló készítési standardok és könyvvizsgálati stanardok, lényegesség, tevékenység ütemezése, saját erőforrás, külső szakértők,

3.2.2. Az átfogó könyvvizsgálati terv kidolgozása

- **Kockázatbecslési eljárások**
A hitelintézet és környezetének megismerése
A belső kontrollrendszer felmérése
- **Végrehajtási lényegesség meghatározása**
- **A lényeges hibás állítás kockázatának felmérése az állítások szintjén és az azokra adott válaszok meghatározása**
- **További könyvvizsgálati eljárások jellegének, ütemezésének, és terjedelmének tervezése (A könyvvizsgálati program elkészítése)**
- **Logisztikai tényezők meghatározása (pl. munkacsoport összeállítása, a vizsgálat ütemezése)**
- **Más szakértők, belső ellenőrzés munkájának felhasználásáról hozott döntés**
- **Egyéb, a könyvvizsgálat során figyelembe veendő tényezők összefoglalása**

Brenoszkíné Mile Adrien

könyvvizsgáló, okl adószakértő

2013.11.07.

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

Könyvvizsgálati kockázat becslése;

A/ A könyvvizsgálati kockázat három összetevője;

- - **az eredendő kockázat** (annak a kockázata, hogy lényeges hibák fordulnak elő)
- - **az ellenőrzési kockázat** (annak a kockázata, hogy a hitelintézet belső ellenőrzési rendszere nem akadályozza meg és nem javítja ki ezeket a hibákat)
- - **a feltárási kockázat** (annak a kockázata, hogy bármely lényeges fennmaradó hibát a könyvvizsgáló nem tár fel).

A hitelintézeti tevékenység jellemzően **magas eredendő kockázatú** könyvvizsgálati területnek minősül!

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

B/ A hitelintézetek tevékenységben rejlő kockázatok jellemzően

1006. témaszámú állásfoglalás megközelítésében

- **a termékek és szolgáltatások kockázatai** (a hitelezési kockázat, kamatláb kockázat, likviditási kockázat, devizaárfolyamokkal kapcsolatos kockázat, piaci kockázat, vagyonkezelési kockázat) és
- **a működési kockázatok** (Nagy mennyiségű ügylet rövid határidőn belüli pontos feldolgozásának igénye és az ebből adódó kockázatok; adatok időbeni feldolgozása, belső ellenőrzés zavarai, adatvesztés, adatrongálás veszélye, pénzügyi információk miatt piacvesztés)

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

Basel II. Egyezmény megközelítésében a hitelintézetek kockázata:

- **hitelezési kockázat**
- **üzleti kockázat** (tőkehelyzetet, tőkemegfelelést, az eszköz-forrás gazdálkodást, likviditási kockázatot, a jövedelmezőséget)
- **működési kockázat** (a belső folyamatok, rendszerek, emberek nem megfelelően összehangolt működése, avagy meghibásodása, illetve valamilyen külső esemény hatására bekövetkező veszteség kockázata)

Az egyes kockázati elemek kapcsolatban és hatással vannak egymásra!!!

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.2.2.1. Az ügyfél és vállalkozási környezetének megismerése

- **a) az ágazati, szabályozási és egyéb külső tényezőkről szerzett információk megszerzése, a gazdálkodó jellemzőinek megismerése**
  - gazdasági és szabályozási környezet
  - üzletágak piaci feltételei
- **b) a célkitűzések és stratégiák, és a kapcsolódó kockázatok feltárása**
  - az idejében történő korrekciós intézkedés elmulasztásának tulajdonítható veszteség;
  - a veszteség fedezésére képzett megfelelő értékvesztés kellő időben való rögzítésének elmaradása;
  - az ügyletek nem megfelelő vagy nem pontos kimutatás a pénzügyi kimutatásokban vagy egyéb jelentésekben
- **c) a hitelintézet pénzügyi teljesítményének értékelése és áttekintése**
  - számvetési nyilvántartások teljessége
  - az ügyletekből származó kockázatok belső ellenőrzés általi kiszűrése
  - a veszteségek fedezetére képzett értékvesztés;
  - az adatszolgáltatás megfelelő volta

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

A belső kontrollrendszer összetevői közül;

- a) A kontrollkörnyezetet,
- b) a gazdálkodó kockázat-felmérési folyamatát,
- c) a számviteli és a vezetői információs rendszert,
- d) A kontrolltevékenységet és
- e) a kontrollok figyelemmel kísérését említjük.

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

a) **Kontrollkörnyezet, amelyben a belső ellenőrzési rendszer működik.**

„Megfontolást érdemlő szempontok lehetnek az alábbiak:

- **a bank szervezeti struktúrája, illetve a hatáskör- és felelősségátruházás módja;**
- **a vezetői ellenőrzés színvonala;**
- **a belső audit-rendszer tevékenységi köre és hatékonysága;**
- **a kulcspozíciókban levő személyek minősége;**
- **a bankfelügyeleti ellenőrzés mértéke.” (1006/58.)**

Csalások, hibák kockázatának felmérése

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

b) A gazdálkodó kockázat-felmérési folyamata

A könyvvizsgálónak ismereteket kell szerezni arról, hogy

- **a vezetés azonosítja-e a beszámoló szempontjából releváns üzleti kockázatokat,**
- **készít-e becslést a kockázatok jelentőségére vonatkozóan,**
- **felméri-e azok előfordulásának valószínűségét, valamint arról, hogy**
- **milyen döntéseket hoz azok kezelését célzó lépésekről.**
- **Van-e a pénzügyi kimutatásokban olyan lényeges hibás állítás, amit a könyvvizsgáló azonosított, de a vezetés nem?**

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

A legjelentősebb a hitelezési kockázat, azt jelenti, hogy az adós vagy az ügyfél a kötelezettségét a lejáratkor vagy azt követően nem tudja teljes értékben rendezni,

- **„helyettesítési kockázat”**, ami annak kockázata, hogy az ügyfél vagy szerződő fél nem teljesíti a szerződés feltételeit és a kieső ügyletet egy másikkal kell pótolni folyó piaci áron
- **pénzügyi rendezés elmaradásának** kockázata azt jelenti , hogy az ügylet lezajlik anélkül, hogy az ellenérték az ügyféltől vagy szerződő féltől beérkezne

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

A hitelezési kockázat kezelésére a hitelintézetek összetett és átfogó rendszereket és eljárásokat alkalmaznak!

- elbírálás és folyósítás;
- figyelemmel kísérés;
- behajtás;
- időszakos felülvizsgálat és értékelés.

Basel II --- a tőkekövetelményről és a kockázatkezelésről!

Basel III --- a partnerkockázatról

A könyvvizsgálónak fokozott figyelmet kell fordítania arra, hogy a vezetés beazonosítja-e az üzleti kockázatát és annak hatásait, megfelelő válaszokat adnak-e a kockázatok kezelésére.

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

c) A pénzügyi beszámolás és kommunikáció szempontjából releváns információs rendszer, beleértve a kapcsolódó üzleti folyamatokat

- Teljes körű függőség a számítógépes rendszerekkel előállított nyilvántartásoktól, mert ezek jelentik az egyetlen gyorsan hozzáférhető, részletes és naprakész információforrást a banki eszköz- és forrás-pozíciót, mint például az ügyfelek hitel- és betét-egyenlegeit illetően.
- A számítógépes rendszereket alkalmazzák:
  - kamatbevétel és kamatráfordítás kiszámítására és rögzítésére,
  - számítógépes rendszerek segítségével határozzák meg a deviza- és értékpapír-kereskedelmi pozíciókat, illetve számítják ki és rögzítik az ebből keletkező nyereségeket és veszteségeket

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

d) A kontrolltevékenységek

Az ellenőrzési tevékenységek azok a politikák és eljárások, amelyek segítik annak biztosítását, hogy a vezetés utasításait végrehajtsák; például, hogy a gazdálkodó céljainak elérését veszélyeztető kockázatok kezelése érdekében meghozzák a szükséges intézkedéseket.

Ilyen ellenőrzési tevékenység

- a jóváhagyás;
- a teljesítményellenőrzés;
- az információfeldolgozás;
- a fizikai ellenőrzések;
- a feladatok megosztása

A könyvvizsgáló a vizsgálat során ellenőrzi többek között, hogy
- a hitelfolyósítást a hitelintézet üzletpolitikájával összhangban kezdeményezték, vagy
- a hitelösszeg folyósítását kellő hitelképesség-felmérés előzte-e meg

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

e) A kontrollok figyelemmel kísérése

- **A vezetés a felelős azért, hogy létrehozza és hatékonyan működtesse a belső audit funkciót a pénzügyintézetben, annak méretéhez és működésének jellegéhez mérten**
- **Magyarországon a pénzügyi intézménynél működő belső ellenőrzési szervezet célját és feladatát törvény szabályozza.**
- **Teszteléssel meg kell győződnie a belső ellenőrzés megállapításainak megbízhatóságáról, működésének hatékonyságáról.**

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.2.4. A lényegesség különböző szintjei:

- **lényegesség /hibás állítások hatásának értékelésekor használt mérték/**
- **végrehajtási lényegesség
/ pénzügyi kimutatás szintjén> állítások szintjén/**

A lényegességet figyelembe kell venni:

- (a) könyvvizsgálati eljárások jellegének, ütemezésének és terjedelmének meghatározásakor, valamint
- (b) a hibás állítások hatásának értékelésekor.

A hitelintézeti sajátosságokból kell kiindulni!

(mérleg-főösszeg, az adózás előtti eredmény, a kapott kamatok kamatjellegű bevételek, a saját tőke, az adózott eredmény és a szavatoló tőke) Jogszabályban meghatározott limitek betartása!!!

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

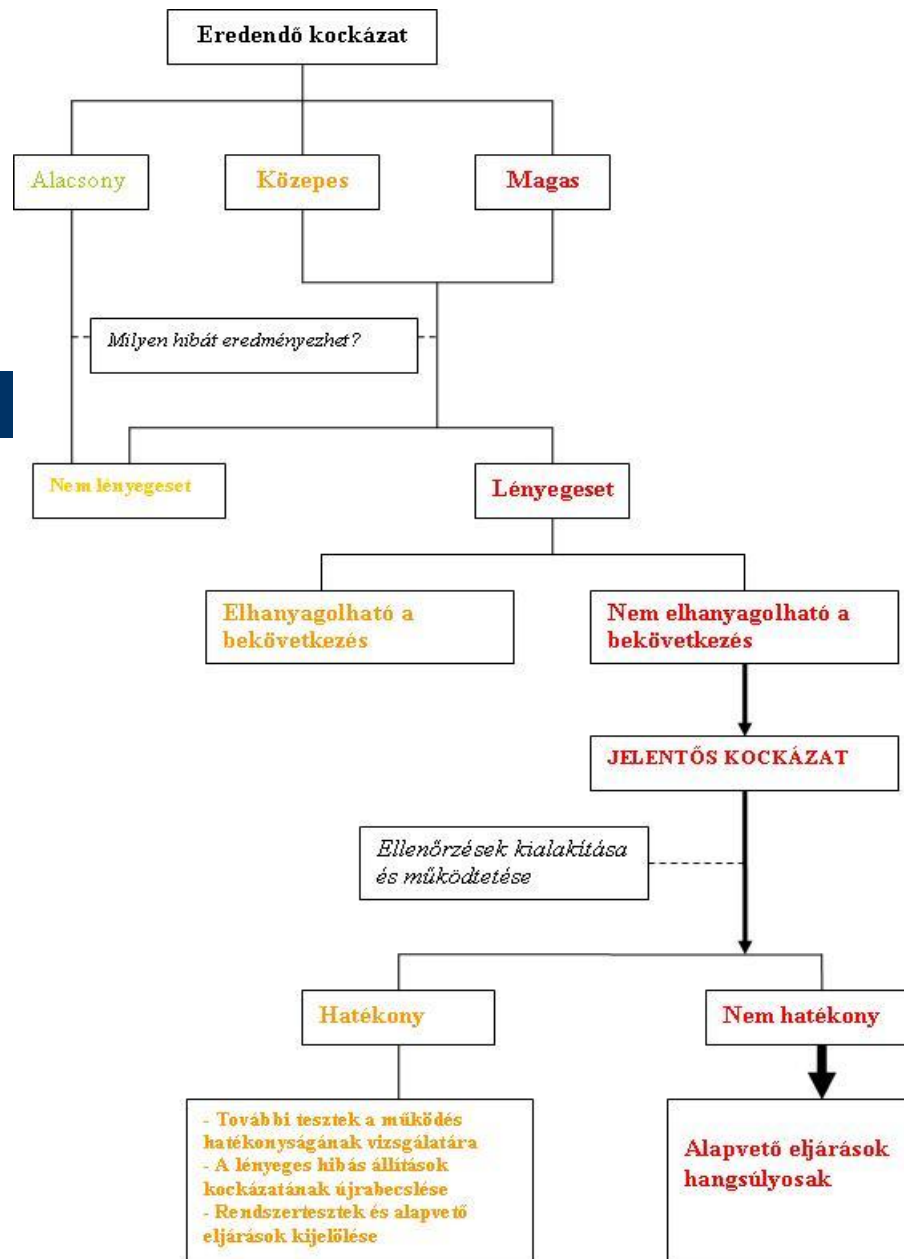
3.2.5. Az állítások szintjén azonosított kockázatok, kockázatbecslés folyamata

Az állítások szintjén beazonosított kockázatoknak a könyvvizsgáló általi felmérése a további alapot nyújt a könyvvizsgálati eljárások megtervezéséhez és Végrehajtásához megfelelő könyvvizsgálati megközelítés mérlegeléséhez.

Azonosítani kell a kockázatokat

- **egyenlegek,**
- **ügyletek, ügyletcsoportok és**
- **közzétételek tekintetében**

Dokumentálás: II/B5 (folyamatábra), audit-program, III/K11 Számviteli ellenőrző lista

Kockázattal érintett egyenleg	Azonosító kód kockázat rövid leírása	Releváns állítások ⁴					Csakási kockázati tényező?	Eredendő kockázat eredeti becslése	Lehet-e lényeges a lehetséges hibás állítás kockázata? ⁴	Az elhanyagoltól nagyobb a lényeges hibás állítás behívóelvezésének valószínűsége ¹	Jelentős kockázat? ²	Ellenőrzések kialakításának és bevezetésének tesztelése ³	Ellenőrzések működési hatékonyságának tesztelése ³	Lényeges hibás állítás kockázatának becslése	Alapvető eljárások	
		L	J	T	É	B									Alapvető elemző eljárások	Adatok tesztelése
Pénzeszközök							M/K/A	I/N	I/N	I/N	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	M/K/A	I/N	I/N	
Állampapírok							M/K/A	I/N	I/N	I/N	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	M/K/A	I/N	I/N	
Hitelintézetekkel szembeni követelések							M/K/A	I/N	I/N	I/N	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	M/K/A	I/N	I/N	
Ügyfelekkel szembeni követelések	Pénzesztetés értékesítés elszámolás	X		X	X	X	nincs	M	I	I	I	Hatékony	Hatékony	M	I	I
Hitelintézetekkel szembeni kötelezettség	Nincs	X	X		X	X	nincs	K	I	I	I	Hatékony	Hatékony	K	I	I
Ügyfelekkel szembeni kötelezettség	Nincs	X	X		X	X	nincs	K	I	I	I	Hatékony	Hatékony	K	I	I

Kockázattal érintett ügyletcsoport	Azonosított kockázat rövid leírása	Releváns állítások					Csalási kockázati tényező?	Eredendő kockázat eredeti becslése	Lehet-e lényeges a lehetséges hibás állítás kockázata?	Az elhanyagolhatónál nagyobb a lényeges hibás állítás behatárolásának valószínűsége	Jelentős kockázat?	Ellenőrzések kialakításának és bevezetésének tesztelése	Ellenőrzések működési hatékonyságának tesztelése	Lényeges hibás állítás kockázatának becslése	Alapvető eljárások	
		L	T	P	Leh	B									Alapvető elemző eljárások	Adatok tesztelése
Ügyfelekkel szembeni követelések	projekthirek	X	X	X		X	nincs	M	I	I	I	Hatékony	Hatékony	M	I	I

Kockázattal érintett közzététel	Azonosított kockázat rövid leírása	Releváns állítások					Csalási kockázati tényező?	Eredendő kockázat eredeti becslése	Lehet-e lényeges a lehetséges hibás állítás kockázata?	Az elhanyagolhatónál nagyobb a lényeges hibás állítás behatárolásának valószínűsége	Jelentős kockázat?	Ellenőrzések kialakításának és bevezetésének tesztelése	Ellenőrzések működési hatékonyságának tesztelése	Lényeges hibás állítás kockázatának becslése	Alapvető eljárások	
		L	J	T	Ért	B									Alapvető elemző eljárások	Adatok tesztelése
Ügyfelekkel szembeni követelések minősítése	minősítések beutalása	X		X	X	X	nincs	M	I	I	I	Hatékony	Hatékony	M	I	I

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.3A könyvvizsgálati bizonyítékok megszerzése

A könyvvizsgáló a hitelintézetek esetében az alábbi alapvető eljárásokat alkalmazza:

- **elemző felülvizsgálat**
  - kamatbevétel és kamatráfordítás milyen mértékben tér el az átlagos számlaegyenleg szerinti kintlévőségek és a megállapított kamatláb alapján számított összegektől
  - a jelentős összegű nem törlesztett hitelek létezése
  - számlaösszetétel elemző áttekintése aggályos körülmények feltárása érdekében, mint például a kockázat nem kívánatos koncentrációja egyes üzletágakban vagy fiókokhoz tartozó területeken
- **szemrevételezés** (nemesfémek, értékpapírok, hitelszerződések stb.)
- **információk bekérése és visszaigazolás** (kölcsönbiztosítéki pozíciók konkrét hitelekre vonatkozóan; eszköz-, forrás- és határidős vételi és eladási pozíciók ügyfeleknél és szerződő feleknél)

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.3.2. Az állításokhoz kapcsolódó alapvető vizsgálati eljárások

3.3.2.1 Egyenlegek más bankoknál

3.3.2.2 Pénzpiaci értékpapírok

3.3.2.3 Forgalomképes értékpapírok

3.3.2.4 Ügyfelekkel szembeni követelések (folyamatábra)

3.3.2.4 Ügyfelekkel szembeni kötelezettségek

3.3.2.5 Az elvégzett alapvető eljárások dokumentálása

A III Tartalmi rész felépítése:

- **+ Auditprogram (standardizált munkaprogram az adott területre)**
- **+ Főlapok (a lényeges változások magyarázata, változások bemutatása abszolút és százalékos értékben)**
- **+ Munkalapok (cél, módszer, eredmény, következtetés dokumentálására)**
- **+ Részletezések (részletező táblák a mérleg és eredménykategóriák vizsgálatához)**
- **+ Számviteli ellenőrző lista az adott területre (A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény és a 250/2000 Korm. rendelet előírásait véve figyelembe)**

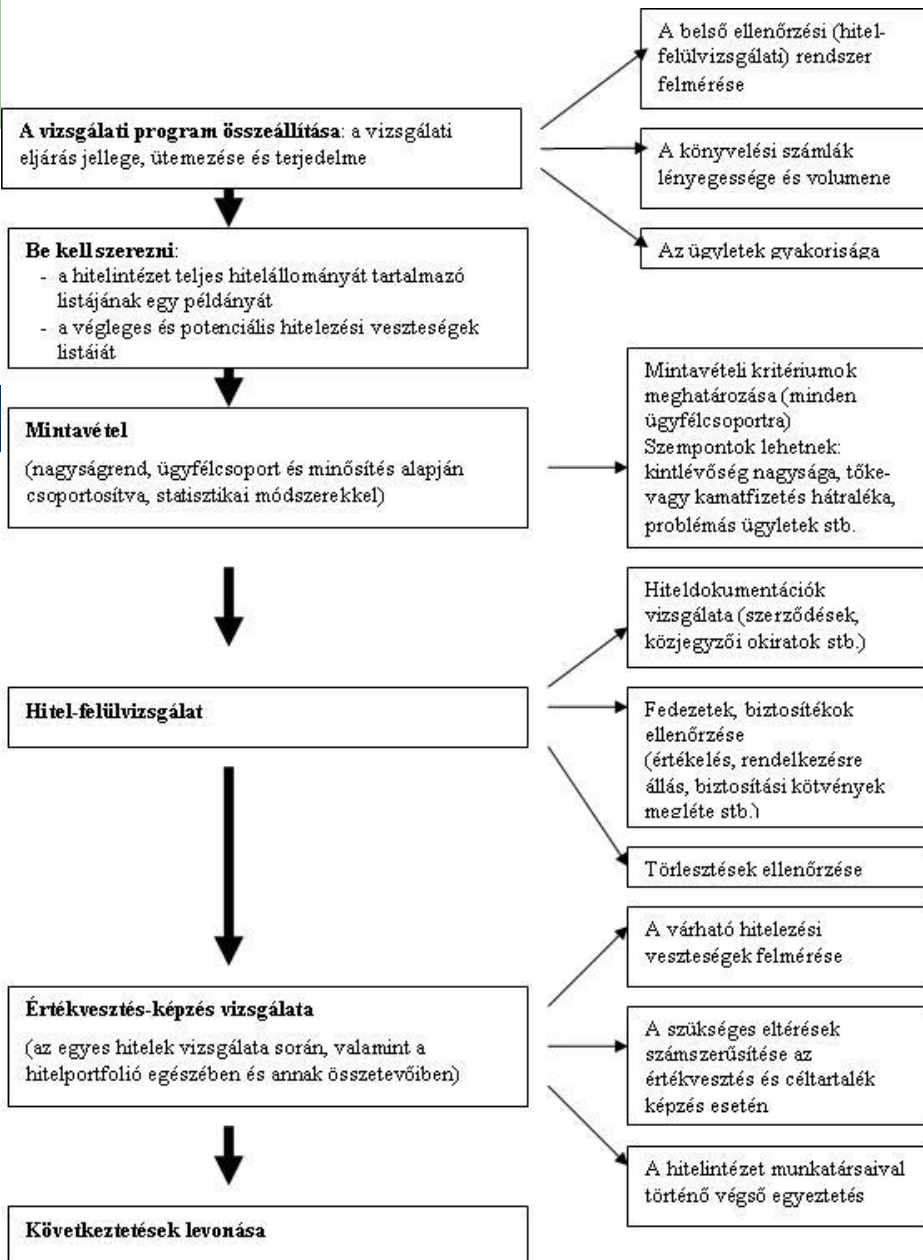
A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

IV. fejezetben található **Hitelvizsgálati** táblák

Mintavétel, kiválasztás szempontjai:

- A szavatoló tőke százalékában
- Ügyfélcsoportokra
- Ügyletminősítést figyelembe véve
- Fedezetek, ügyféllimitek

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.3.3 A kapcsolt vállalkozásokkal folytatott ügyletek létezése (A vizsgálat kiterjed a kapcsolt felek létezésének, a velük folytatott ügyletek engedélyezésének és az alkalmazott ellenőrzési tevékenység megfelelőségének ellenőrzésére)

3.3.4 A fordulónap utáni események (Ilyen ügyletek például kötelezettségvállalások meghatározott értékpapírok megvételére vagy eladására az év vége után, illetve olyan hitelnyújtások, ahol a tőke- és kamatfizetések a hitelfelvevő részéről még nem váltak esedékessé) **II/C6**

3.3.5 Vállalkozás folytatásának elve **II/C5**

3.3.6 A vezetés nyilatkozatai **II/C8, II/C7**

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

Teljességi nyilatkozat három fontos eleme

- **pénzügyi kimutatások elkészítése,**
- **rendelkezésre bocsátott információk és ügyletek teljessége,**
- **a vezetés felelősségének leírása, ahogyan a könyvvizsgálati**

megbízási feltételek között szerepel!

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.4 Áttekintés, az eredmények értékelése

Elegendő és megfelelő bizonyítékokra tett-e szert a könyvvizsgálati eljárások elvégzése során a könyvvizsgálói vélemény alátámasztására

Dokumentálás: II/D1,

III Tartalmi rész /Főlapok

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.5 Jelentéskészítés

a) Független könyvvizsgálói jelentés az éves beszámolóról (dátumozás)

b) Speciális jelentéstételi kötelezettség (Hpt. 136. § (1)) Változás!!!!

Kiegészítő külön jelentésnek tartalmaznia kell:

- az értékelés szakmai helyességét,
- az előírt és szükséges értékhelyesbítések és leírások elvégzését,
- az előírt és szükséges tartalékok képzésének megtörténtét,
- a szavatoló tőkére, a tőkemegfelelésre, folyamatos fizetőképességre, valamint az egyes pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szabályok betartását,
- az eredményes, megbízható és független tulajdonlásra, illetőleg a prudens működésre vonatkozó jogszabályok, valamint az MNB tv., a pénzforgalomról szóló jogszabályok, a devizajogszabályok, illetve felügyeleti és jegybanki határozatok betartását, valamint
- a megfelelő ellenőrzési rendszerek működését.

Brehószkiné Mile Adrien
könyvvizsgáló, okl adószakértő

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

c) Jelentéstételi kötelezettség esetei (Hpt. 134 § (1))

- a) a könyvvizsgálói záradék korlátozása vagy megtagadása válhat szükségessé,
- b) bűncselekmény elkövetésére vagy a pénzügyi intézmény belső szabályzatának súlyos megsértésére, illetőleg az előzőekben említettek súlyos veszélyére utaló körülményeket észlel,
- c) e törvény vagy más jogszabályok, illetve az MNB rendelkezéseiben foglalt előírások súlyos megsértésére utaló körülményeket észlel,
- d) a pénzügyi intézmény kötelezettségeinek teljesítését, a rábízott vagyoni értékek megőrzését nem látja biztosítottnak, vagy
- e) a pénzügyi intézmény belső ellenőrzési rendszereinek súlyos hiányosságait vagy elégtelenségét állapítja meg,
- f) jelentős véleménykülönbség alakult ki közte és a pénzügyi intézmény vezetése között a pénzügyi intézmény fizetőképességét, jövedelmét, adatszolgáltatását vagy könyvvezetését érintő, a pénzügyi intézmény működését lényegesen érintő kérdésekben.

d) A vezetői levél II/E2

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

3.6. Összegzés II/F1

4. A könyvvizsgálati eljárások végrehajtása, ütemezése

- **a fordulónap előtt végrehajtható eljárások és**
- **a fordulónap után végrehajtható eljárások**

5. Ismétlődő megbízások

A közepes és kishitelintézetek könyvvizsgálatának módszertana, alkalmazása a gyakorlatban

„...Amikor a középutat választod, pazarolsz. A lényeges mindig olcsóbb, hasznosabb, eredményesebb. Élj gazdaságosan, alkoss takarékosan, ne költsd erődet másra, csak a lényegesre.”

Márai Sándor: Füves könyv

Köszönöm a figyelmet!